

Stappenplan/checklist afschermen risicovogels van hobbyhouders in verband met preventie vogelgriep

Om de risico's op overdracht van vogelgriep (hoogpathogene aviaire influenza, HPAI) van dier op dier, en ook van dier op mens, te minimaliseren worden er in Nederland verschillende maatregelen genomen, waaronder de ophok- of afschermplicht.

Een hobbyhouder van risicovogels (hoenderachtigen, watervogels en loopvogels) moet zich houden aan de 'Afschermplicht'. De afschermplicht houdt in dat u moet voorkomen dat uw vogels in contact komen met wilde vogels. Hieronder vindt u adviezen die u helpen aan de afschermplicht te voldoen. De NVWA, die handhaaft op de afschermplicht, onderschrijft deze adviezen. Afhankelijk van de situatie kan het zijn dat de NVWA u bij een inspectie vraagt toch nog aanvullende maatregelen te nemen op de maatregelen die u zelf al genomen heeft, als zij van mening is dat de afschermmaatregelen onvoldoende zijn. De NVWA geeft u altijd de kans die aanvullende maatregelen te nemen en zal niet gelijk een boete opleggen.

Heeft u hoenderachtigen en/of loopvogels (maar geen watervogels), dan gelden de volgende adviezen voor u:

1. Houd uw vogels binnen zo klein mogelijk afgesloten gebied, als toelaatbaar is zonder afbreuk te doen aan dierenwelzijn en natuurlijk gedrag. Dat wil zeggen: minimaal binnen een omheining waar zij niet uit kunnen en verklein deze ruimte zodanig dat wilde vogels minder gemakkelijk in de omheining kunnen landen. Zo kunt u de ruimte controleren en verkleint u de kans dat uw vogels in aanraking komen met wilde vogels. Wilde vogels kunnen het vogelgriepvirus maar ook andere ziekteverwekkers bij zich dragen en deze zo aan uw vogels overdragen.
2. Maak het terrein waar uw hoenders lopen zo onaantrekkelijk mogelijk voor wilde watervogels. U kunt bijvoorbeeld afschrikmiddelen gebruiken of bomen en struiken planten, om de kans dat wilde watervogels (die het grootste risico voor vogelgriep vormen) op uw terrein landen te verkleinen.
3. Voorkom dat uw hoenders in contact kunnen komen met (stilstaand) open water (dus vijvers plassen, sloten, meren). Plaats tenminste een fysieke afscheiding tussen open water en de hoenders en zorg dat in het deel van de uitloop waar zij lopen geen plassen blijven staan. Water trekt namelijk wilde dieren aan en kan tevens langdurig een bron voor het vogelgriepvirus zijn.
4. Om de kans op besmetting van uw vogels nog meer te verkleinen is het aan te raden om een overdekt hok te maken of het volledige verblijf met netten te overspannen en rondom af te sluiten zodat er geen contact meer kan plaatsvinden tussen wilde vogels en uw hobbyvogels. Gebruik hiervoor idealiter stevige materialen en fijnmazige materialen.

Wanneer u alleen watervogels of wanneer u watervogels en hoenders en/of loopvogels samen houdt, dan gelden de volgende adviezen voor u:

1. Houd uw vogels binnen zo klein mogelijk afgesloten gebied, als toelaatbaar is zonder afbreuk te doen aan dierenwelzijn en natuurlijk gedrag. Dat wil zeggen: minimaal binnen een omheining waar zij niet uit kunnen en verklein deze ruimte zodanig dat wilde vogels minder gemakkelijk in de omheining kunnen landen. Zo kunt u de ruimte controleren en verkleint u de kans dat uw vogels in aanraking komen met wilde vogels. Wilde vogels

kunnen het vogelgriepvirus maar ook andere ziekteverwekkers bij zich dragen en deze zo aan uw vogels overdragen.

2. Maak het terrein zo onaantrekkelijk mogelijk voor wilde watervogels. U kunt bijvoorbeeld afschrikmiddelen gebruiken of bomen en struiken planten, om de kans dat wilde watervogels (die het grootste risico voor vogelgriep vormen) op uw terrein landen te verkleinen.
3. Scherm het water en, indien van toepassing, het leefgebied van uw vogels aansluitend aan het water van boven af zodat uw vogels rondom zijn afgeschermd. Hiermee zorgt u ervoor dat wilde watervogels niet in het water landen waarin uw watervogels zwemmen of waarmee uw hoenders/loopvogels contact hebben. Span hiervoor bij voorkeur kleurrijke linten over het leefgebied van uw risicovogels. (span kleurrijke linten op maximaal 1,5 van elkaar; of duidelijk zichtbare draden op 50 cm van elkaar; of netten of gaas of een dichte overkapping).
4. Als het water waarin uw vogels zwemmen in directe verbinding staat met open water, dan kan eventueel aanwezig vogelgriepvirus uit de uitwerpselen van besmette wilde vogels bij uw vogels komen. Indien een verbinding met open water onvermijdelijk is voorkom dan contact met wilde vogels door het scheiden met (dubbel) gaas.
5. Om de kans op besmetting van uw vogels nog meer te verkleinen is het aan te raden om een overdekt hok te maken of het volledige verblijf met netten te overspannen en rondom af te sluiten zodat er geen contact meer kan plaatsvinden tussen wilde vogels en uw hobbyvogels. Gebruik hiervoor idealiter stevige materialen en fijnmazige materialen.

Aanvullende adviezen voor het voorkomen van zieke dieren door vogelgriep

- Eten: voeder uw vogels binnen of in een afgeschermd gedeelte van het verblijf waar het voer niet toegankelijk is voor wilde vogels en uit het zicht ligt. Verwijder eventueel gemorst voer zo snel mogelijk; zo verkleint u de kans dat wilde dieren op het voer af komen, hierin uitwerpselen kunnen achterlaten en dicht bij uw vogels komen. Gebruik indien mogelijk trapbakken om uw vogels van voer te voorzien.
- Drinken: zet de drinkbak afgeschermd en bij voorkeur binnen.
- Controleer uw vogels regelmatig op tekenen van ziekte of welzijnsproblemen en houd vogels die ziekteverschijnselen vertonen weg bij uw gezond ogende dieren. Raadpleeg direct uw dierenarts voor advies.
- Controleer uw watervogels op lek worden¹. Geef droge ondergrond.
- Heeft u zowel hoenders als watervogels, houd deze dan zo veel mogelijk van elkaar gescheiden.

Aanvullende hygiëne adviezen:

- Was uw handen goed nadat u contact heeft gehad met uw vogels of in het verblijf van uw vogels bent geweest. Goede hygiëne is belangrijk voor de gezondheid van u en uw dieren.
- Draag apart schoeisel of maak uw schoenen schoon wanneer u het vogelverblijf betreedt of verlaat. Zie bijvoorbeeld deze Engelstalige video waarin dit wordt gedemonstreerd: <https://youtu.be/t3Aq0iCaKS0?si=3435XfwwDuhUsQ5y>

¹ Vogels hebben een vetfilm op hun veren om water af te stoten. Als door verontreiniging, zoals olie of modder deze film wordt beschadigd, worden de veren nat. Als het verenkleed nat wordt tot op de huid dan vatten ze kou en kunnen niet meer zwemmen.

- Laat dode wilde vogels in de omgeving zo snel mogelijk door een niet-vogelhouder opruimen. Meer informatie hierover vindt u op <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/vogelgriep-preventie-en-bestrijding/vraag-en-antwoord/ik-heb-dode-wilde-vogels-gevonden.-bij-wie-kan-ik-dit-melden#:~:text=U%20kunt%20de%20dode%20vogel,een%20andere%20organisatie%20voor%20inzetten>.
- Bekijk de video op deze website (zie onderstaande link) of bezoek de website van Kleindierned voor voorbeelden over hoe u zich aan de afschermplicht kan houden. <https://www.nvwa.nl/documenten/videos/2021/10/26/video-afschermplicht-bij-hobbyvogels>